

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายเรนทร์ ธรรมกฤษดา จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ส่งคำร้องลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓๕ กรณีนายเรนทร์ ธรรมกฤษดา ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๙) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ กำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาของเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และจากการตรวจสอบปรากฏว่าเทศบาลเมืองสุรินทร์มีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๗๘,๕๘๘,๔๗๘.๙๓ บาท อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยครบกำหนดระยะเวลาการยื่นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๖ และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ โดยครบกำหนดระยะเวลาการยื่นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๗ ต่อผู้ร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวแต่อย่างใด

ในการประชุมครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ ผู้ร้องมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๖ เสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงเสนอเรื่องให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด

ในชั้นพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงให้ปิดประกาศสำเนาคำร้องไว้ ณ ที่ทำการคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศ ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

๒. ประเด็นเบื้องต้น

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ ข้อ ๓ จึงรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยชี้ขาดตามคำร้องมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓๕ หรือไม่

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เทศบาลเมืองสุรินทร์มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๙) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งต่อผู้ร้องแล้ว แต่กรณีที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบเมื่อพ้นจากตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีนั้น ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ อีกทั้งมิได้ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีที่มีได้ยื่นบัญชีดังกล่าว ซึ่งเมื่อผู้ร้องได้มีคำสั่งเชิญผู้ถูกร้องมาให้ถ้อยคำ ผู้ถูกร้องได้ให้ถ้อยคำสรุปได้ว่า หลังจากพ้นจากตำแหน่ง ผู้ถูกร้องทราบว่าต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งต่อผู้ร้อง ซึ่งถ้าไม่ยื่นบัญชีดังกล่าว จะได้รับโทษ แต่ผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะไม่เล่นการเมืองอีก จึงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ และเมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยก็ได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหายื่นต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญแล้ว ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

๔. ผลคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ โดยมติเอกฉันท์ ๕ เสียง วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา

เวลาหนึ่งปี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ ข้อ ๓

องค์คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ นายอักษราทร จุฬารัตน หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ นายธานีศ เกศวพิทักษ์ นายจรูญ หัตถกรรม และนายวิชัย ชื่นชมพูนุท

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๕๙ ก วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๐

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน
นายเกรียงศักดิ์ แจ้งสว่าง
นายกมล โสทธิโยคา ผอ.กค. ๔
นายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์ ผู้เชี่ยวชาญ ฯ
ย่อโดย นายเกรียงศักดิ์ แจ้งสว่าง
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ ๔